

Створення виховної системи навчального закладу: традиції та інновації

О.Ю.МАЛЮКОВА

Харківська національна академія міського господарства

Сьогодні в Україні триває процес становлення нової системи освіти, орієнтованої на євроінтеграцію. Цей процес супроводжується суттєвими змінами в педагогічній теорії та практиці навчально-виховного процесу. Відбувається впровадження інформаційних технологій в практику виховного процесу в ході змінення педагогічної системи в цілому.

Як свідчить досвід, неможливо просто відмовитись від однієї системи освіти заради іншої, прийнятої в усьому світі. Результати досліджень щодо впровадження принципів Болонської системи в українську систему освіти довели, що процес становлення нової освітньої платформи не завжди чітко визначений. Тому питання співіснування інноваційних методів виховання та існуючих традиційних методів є одним з актуальніших у галузі освіти.

Останнім часом і в Україні, і за кордоном педагоги дійшли висновку, що сфера виховання ніяк не може розглядатися як додаток до навчання. Більше того, завдання освіти не можуть бути ефективно вирішені без виходу педагогів до сфери виховання. Іншими словами, є всі підстави розглядати дидактичну систему навчального закладу як підструктуру більш широкої системи, а саме – виховної, яка не обмежується лише виховною роботою в ній.

Виховна система навчального закладу включає в себе: комплекс виховних завдань; спільність людей, які реалізують ці завдання; діяльність цих людей, спрямовану на реалізацію завдань; сукупність стосунків, що складаються між учасниками такої діяльності.

Тип виховної системи навчального закладу повинен залежати від провідного орієнтуру, яким є сприяння формуванню гармонійно розвиненої особистості з просоціальною структурою ціннісних орієнтацій. Усі інші підструктури системи мають працювати на цю мету.

Ефективність системи, дієвість її щодо поставлених завдань залежить від стосунків, що складаються між членами колективу навчального закладу – педагогами та вихованцями. А розвиваються ці стосунки в спільній діяльності. Системоутворюючою ця діяльність стає в тому випадку, коли кожен знаходить в ній сферу застосування своїх знань, умінь, творчих задумів. Успішною при цьому слід вважати таку організацію діяльності, яка породжує інтерес до партнерів – спочатку як до її учасників, а потім як до людей, особистостей. Створення і фу-

нкціонування виховної системи передбачає максимальну активність і узгодженість усіх зусиль, спрямованих на процес виховання. Особливо важливою є активність самих вихованців, до яких повинні бути доведені основні ідеї, завдання і мета системи.

Готовність навчального закладу до впровадження інновацій визначається усвідомленням педагогами протиріч гуманізації виховного процесу. Так, старі стереотипи, традиційні установки і шаблони, за якими педагоги довгі роки навчали, виховували і оцінювали вихованців не ефективні у досягненні сучасних освітніх цілей.

Аналіз цього стану діючої виховної системи неодмінно приводить педагогічний колектив до висновку про появу нагальної потреби в оволодінні новими психолого-педагогічними знаннями; у подоланні авторитарного стилю, старих способів взаємодії з вихованцями, шаблонів сприйняття і оцінки навчальної і творчої діяльності вихованців. Педагоги усвідомлюють необхідність набуття гнучкості в управлінні освітніми процесами, подолання функціонального підходу в справі виховання.

Запроваджуючи новації, слід зважати на традиції, зберігаючи ж традиції, необхідно запобігати перетворенню їх на пусту формальність. Слід узяти до відома, що існують традиції та інновації на перший погляд несумісні, але дієві в комплексі з іншими. Тут слушно керуватися таким педагогічним принципом: стабільність і оновлення виховної системи повинні відповідати інтересам розвитку високоосвіченої, соціально активної й національно свідомої особистості.